

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของบรรณารักษ์ ในด้านทักษะการสืบค้น กลวิธีการสืบค้น วิธีการค้นข้อมูล การใช้เครื่องมือช่วยในการสืบค้น ปัญหาของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดทั้ง 24 มหาวิทยาลัย

ในบทนี้ผู้วิจัยเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

การกำหนดประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 24 มหาวิทยาลัย/สถาบัน ผู้ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ ในโครงการ ThaiLIS ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานบริการสารสนเทศ บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ในโครงการ ThaiLIS ตามจำนวนผู้ปฏิบัติงานจริงในสถาบันนั้น ๆ

ตาราง 2

จำนวนบุคลากรห้องสมุดผู้ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ ในโครงการ ThaiLIS

สถาบัน	จำนวนผู้ปฏิบัติงาน
1. สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3
2. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	4
3. สำนักวิทยบริการสำนักหอสมุดและทรัพยากรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	4
4. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	3
5. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	4
6. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ	5
7. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	3
8. สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	3
9. สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	4
10. สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	4
11. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล	3
12. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง	3
13. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร	4
14. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	5
15. สำนักหอสมุดและทรัพยากรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	3
16. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้	3
17. สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	3
18. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร	5
19. สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	4
20. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	3
21. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	3
22. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	3
23. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	2

ตาราง 2 (ต่อ)

สถาบัน	จำนวนผู้ปฏิบัติงาน
24. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	2
รวม	83

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. สร้างแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า จากเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวกับ การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ มาจัดทำเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับ สถานภาพของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ ประกอบด้วย จำนวนคำร้อยละของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS สถานที่เข้าใช้บริการ ความถี่ ประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์การใช้ และทักษะในการใช้ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ การเลือกประเภทการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) ตามวิธีของลิเคอร์ท์ (likert) โดยกำหนดมาตราส่วนไว้ 5 ระดับ คือ ระดับการใช้มากที่สุด ระดับการใช้มาก ระดับการใช้ปานกลาง ระดับการใช้น้อย ระดับการใช้น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับระดับความพึงพอใจต่อการใช้งานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ซึ่งแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) ตามวิธีของลิเคอร์ท (likert) โดยกำหนดมาตราส่วนไว้ 5 ระดับ คือ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ระดับความพึงพอใจมาก ระดับความพึงพอใจปานกลาง ระดับความพึงพอใจน้อย ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับ ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้งานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS รวมถึงข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการให้บริการสารสนเทศในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุด แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) ตามวิธีของลิเคอร์ท (likert) โดยกำหนดมาตราส่วนไว้ 5 ระดับ คือ ระดับปัญหามากที่สุด ระดับปัญหามาก ระดับปัญหাপานกลาง ระดับปัญหาน้อย ระดับปัญหาน้อยที่สุด และด้านข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการให้บริการกำหนดไว้ 5 ระดับเช่นกัน คือ ระดับการบริการและแนวโน้มการพัฒนามากที่สุด ระดับการบริการและแนวโน้มการพัฒนามาก ระดับการบริการและแนวโน้มการพัฒนาปานกลาง ระดับการบริการและแนวโน้มการพัฒนาน้อย ระดับการบริการและแนวโน้มการพัฒนาน้อยที่สุด รวมทั้งแบบเติมข้อความลงในช่องที่กำหนดไว้สำหรับข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นและแนวทางความร่วมมือในการพัฒนา

2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ให้ประธานและอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหาของคำถามในแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ การใช้งานข้อมูลออนไลน์ ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ตามจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา โดยการหาค่าความสอดคล้องแบบ IOC เป็นการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อความ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา ด้านวัตถุประสงค์หรือด้านวิจัย อาจใช้ด้านภาษาด้วย เพื่อพิจารณาด้านภาษาที่ใช้ในข้อความ โดยเฉพาะนิยามหรือวัตถุประสงค์ที่จะให้เปรียบเทียบ การพิจารณาใน 3 ประเด็น คือ เหมาะสม ไม่เหมาะสม และไม่แน่ใจ โดยพิจารณาข้อความนั้น ๆ วัตถุประสงค์หรือสอดคล้องกับนิยามหรือไม่ พร้อมทั้งมีช่องว่างให้กรอกข้อเสนอทั้งในรายข้อ รายด้าน และรวมทั้งฉบับ ใช้วิธีการ

กำหนดเป็นคะแนน ซึ่งได้แก่ ถ้าเห็นด้วย ให้ค่า = 1 ไม่เห็นด้วย ให้ค่า = -1 ไม่แน่ใจ ให้ค่า = 0 จากนั้นนำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขและปรับปรุงเรียบร้อยแล้วทดลองใช้กับ บรรณารักษ์ และผู้ปฏิบัติงานบริการฐานข้อมูลออนไลน์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 25 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.79 เปอร์เซ็นต์

5. นำผลการทดสอบ ข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุง แบบสอบถามอีกครั้งเพื่อความถูกต้องและเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไข และทดสอบความน่าเชื่อถือแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการ สำนักห้องสมุด ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา สำนักบรรณสาร สถาบันวิทยบริการ สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 24 แห่ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรห้องสมุดที่ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการการสืบค้นสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ในโครงการ ThaiLIS

2. ส่งหนังสือเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลถึง ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด ผู้อำนวยการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักบรรณสาร และผู้อำนวยการสถาบันวิทยบริการ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 24 แห่ง พร้อมส่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยทางไปรษณีย์ จำนวน 83 ชุด ทั้งนี้ได้แนบซองติดแสตมป์ และจำหน่ายซองถึงผู้วิจัย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นดำเนินการแจกแจงนับระดับคะแนน วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยาย โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามชนิดแบบตรวจสอบรายการ (check list) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำมาแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ

2. แบบสอบถามชนิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และให้ค่าน้ำหนักคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542, หน้า 73)

ค่าการใช้	ระดับ
5	ให้ค่าการใช้คะแนนเท่ากับมากที่สุด
4	ให้ค่าการใช้คะแนนเท่ากับมาก
3	ให้ค่าการใช้คะแนนเท่ากับปานกลาง
2	ให้ค่าการใช้คะแนนเท่ากับน้อย
1	ให้ค่าการใช้คะแนนเท่ากับน้อยที่สุด

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย และแปลความจะถือเกณฑ์ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99-100)

ระดับคะแนน	แปลความหมาย
4.51- 5.00	หมายถึงมากที่สุด
3.51- 4.50	หมายถึงมาก
2.51- 3.50	หมายถึงปานกลาง
1.51- 2.50	หมายถึงน้อย
1.00- 1.50	หมายถึงน้อยที่สุด/ไม่ได้ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์คำนวณค่าสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. แจกแจงความถี่ (frequency)
2. ค่าร้อยละ (percentage)
3. ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean)
4. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

